

Összefoglaló jelentés

a feldolgozóipar területén működő munkáltatók foglalkoztatási gyakorlatának célvizsgálatáról

[2024. április 02. - április 19.]

A foglalkoztatás-felügyeleti hatóság a 2024. évi hatósági ellenőrzési tervnek megfelelően **2024. április 02. és április 19.** között lefolytatta a feldolgozóipar területén működő munkáltatók foglalkoztatási gyakorlatának célvizsgálatát, különös tekintettel a vendégmunkások foglalkoztatására. Az időszakos összefoglaló jelentés elkészítése az állami foglalkoztatási szerv, a munkavédelmi és munkaügyi hatóság kijelöléséről, valamint e szervek hatósági és más feladatainak ellátásáról szóló 320/2014. (XII. 13.) Korm. rendelet 15. § (2) bekezdésén alapul.

Az ellenőrzés fő indoka az volt, hogy ebben az iparágban az elmúlt években nem történt hasonló jellegű vizsgálat, illetve az elmúlt időszakban nőtt a súlyos jogsértések száma.

A foglalkoztatás-felügyeleti hatóság fő célja a fenti ágazatban működő munkáltatók foglalkoztatási gyakorlatának célzott ellenőrzése a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény, illetve a vendégmunkások foglalkoztatására vonatkozó jogszabályok gyakorlati érvényesülésének vizsgálata érdekében a foglalkoztatók által elkövetett legsúlyosabb jogsértések feltárása volt.

Ennek megfelelően a **célvizsgálat fő iránya**

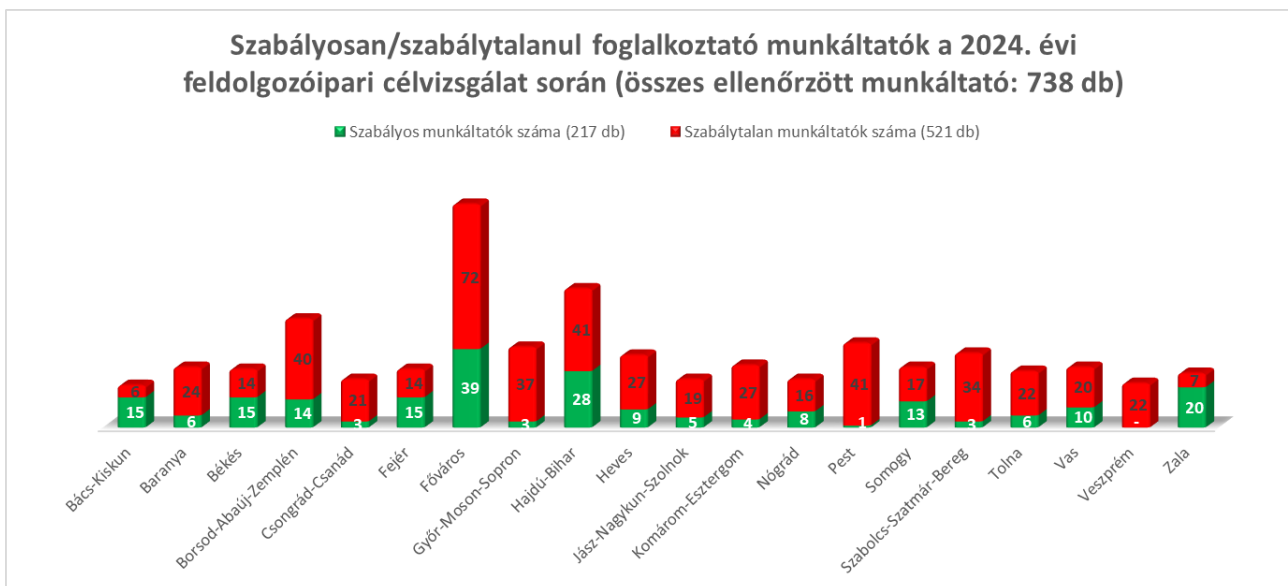
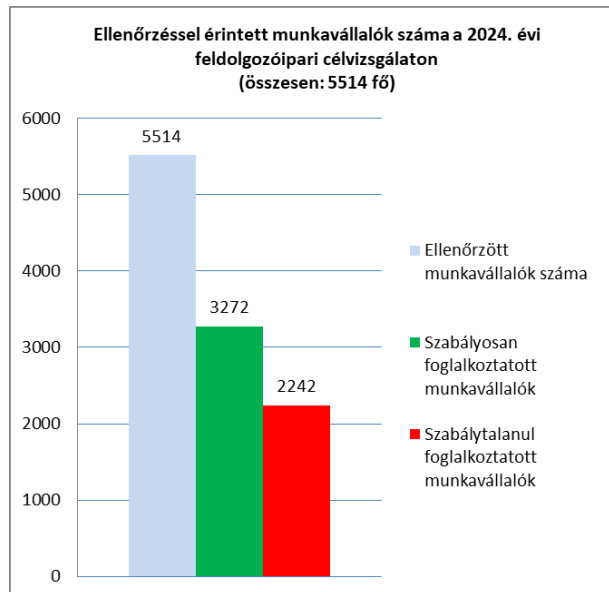
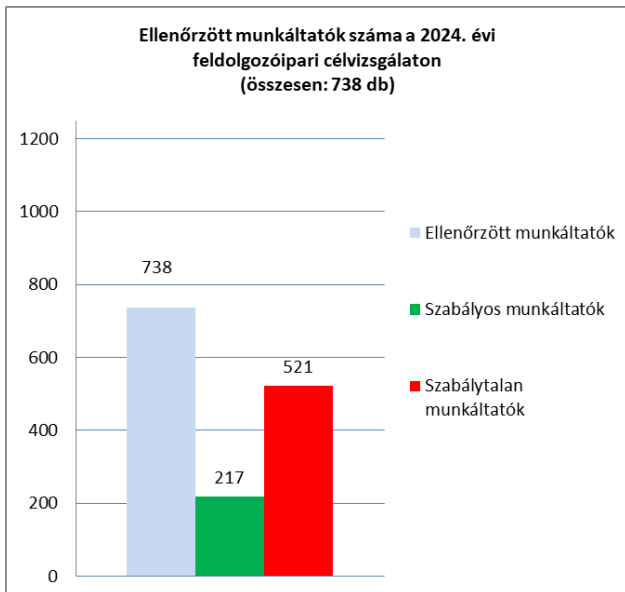
- a foglalkoztatási jogviszonyok rendezettsége, különös tekintettel az írásba foglalt munkaszerződés és bejelentés nélküli, illetve színlelt szerződéssel történő foglalkoztatásra, a munkaerő-kölcsönzéssel kapcsolatos jogszabályok megtartására, valamint a harmadik országbeli állampolgárok foglalkoztatásának szabályszerűségére,
- a munkavállalók anyagi biztonságát, megélhetését érintő – munkabér mértékére és védelmére vonatkozó – szabályok megtartása,
- a kötelező legkisebb munkabér és garantált bérminimum biztosítására vonatkozó szabályok betartása,
- a munkavállalók pihenéshez való jogának érvényesülése,
- a munkaidőre és az azzal kapcsolatos adatok nyilvántartására vonatkozó jogszabályok megtartása.

A célellenőrzés vizsgálati területe a feldolgozóipari nemzetgazdasági ágazatban tevékenységet folytató munkáltatók voltak. A hatóság munkatársai ellenőrzéseket tartottak textil-, bútor-, fémgépgyártó, fémhulladék feldolgozó-, műanyag fröccsöntő üzemekben, játékgépgyártó-, húsfeldolgozó-, ásványvíz palackozó, pálinkafőző üzemben, borászatban, sörfőzdében, illetve pékségekben és cukrászati valamint fagyaltkészítő üzemekben is, továbbá varrodákban és nyomdákban is ellenőrizték a munkavállalók foglalkoztatását.

A foglalkoztatás-felügyeleti hatósági ellenőrzések és eljárások jelenleg még folyamatban vannak, ezért a megállapítások a jelentés elkészítésekor ismert tényeken, adatokon alapulnak.

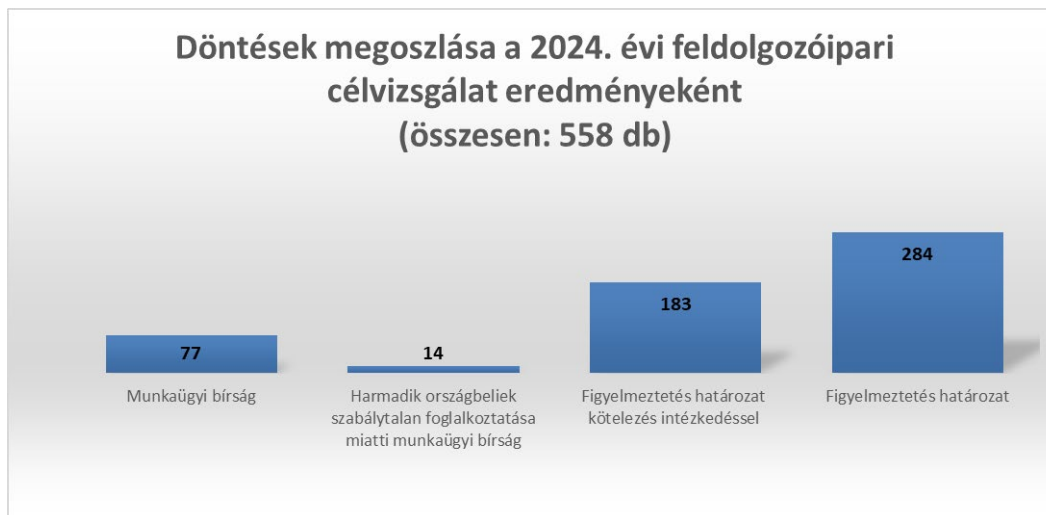
1. Ellenőrzési adatok

A foglalkoztatás-felügyeleti hatóság összesen **738** vállalkozás foglalkoztatási gyakorlatát vizsgálta meg a feldolgozóipari célvizsgálat során, amely **5 514** munkavállalót érintett. Az ellenőrzések **a munkáltatók 71 %-ánál (521 db)** tártak fel a vizsgálatba vont **munkavállalók 41%-át (2 242 fő)** érintő valamilyen **munkaügyi jogsértést**.

A célvizsgálat során feltárt szabálytalanságok eredményeként

- **77 db munkaügyi bírság** kiszabása,
- **183 kötelezés intézkedéssel járó figyelmeztetés határozat**, valamint
- **284 „szabálytalanságot megállapító” figyelmeztetés határozat**
- harmadik országbeliek szabálytalan foglalkoztatása miatt **14 db tételes munkaügyi bírság** kiszabása várható.

2. Általános ellenőrzési tapasztalatok a feldolgozóipari nemzetgazdasági ágban

A feldolgozóipar sokszínűsége folytán a munkaügyi szabálytalanságokat is a változatosság jellemzi, ezért nem állapítható meg, hogy melyik a legtipikusabb munkaügyi jogsértés ebben a nemzetgazdasági ágazatban.

A feketefoglalkoztatás csekély számban ugyan, de előfordul a feldolgozóiparban is. A munkavállalók adóhatósági bejelentésének – jellemzően szándékos - elmulasztása általában az alacsony létszámú munkavállalót foglalkoztató kis- és középvállalkozásoknál, egyéni vállalkozóknál volt tetten érhető, a nagyobb létszámot foglalkoztató cégek esetében (jellemzően 100 fő feletti) kevésbé jellemző ez a szabálytalanság.

A feketefoglalkoztatás megvalósulási formái között megjelent a bejelentés nélküli, az írásba foglalt munkaszerződés nélküli foglalkoztatás és az egyszerűsített foglalkoztatási jogviszony keretében történő bejelentés elmulasztása is, de harmadik országbeli állampolgárok munkavállalási engedély nélküli foglalkoztatása miatt is intézkedett a hatóság.

A munkaszerződés nélküli foglalkoztatásra általában adminisztratív hibaként tekintenek a munkáltatók, ezért nem figyelnek oda kellőképpen a szerződés írásba foglalására, a bejelentés megtételével úgy gondolják, már rendezett a munkavállaló jogviszonya és nincs további teendő.

A célvizsgálat eredményeiből látható, hogy **a bejelentés nélküli foglalkoztatás nem jellemző a feldolgozóiparban**. A foglalkoztatók elmondása szerint – a munka jellegéből adódóan – sok esetben kizárólag csak szakképesítéssel rendelkező szakembert tudnak alkalmazni a feladatok ellátására. Az ő esetükben, ha a foglalkoztatásuk nem szabályszerű, vagyis nem történik meg a bejelentés, akkor átmennek a konkurens vállalkozásokhoz. Mivel az ágazatra jellemző a munkaerőhiány, így nagyon nehéz megfelelő munkavállalót találni, ezért **foglalkoztatók megbecsülik a jó szakembereket, az adóhatóság felé fennálló bejelentési kötelezettségüknek eleget tesznek, és tisztességes munkabért is fizetnek nekik**.

Az ellenőrzés alá vont munkáltatóknál a hatóság főként a vállalkozások telephelyein, székhelyein folytatta le a vizsgálatot, mert ott történik a foglalkoztatás. Ezen adatok a tárolt cégkivonatban fellelhetőek, ezáltal nem tudnak elrejtőzni a hatóságok elől még akkor sem, ha a vármegye félreeső területén található az üzemegységük. Ebben a tekintetben teljesen más a helyzet, mint az építőiparban vagy a mezőgazdaság területén tartott ellenőrzések esetén.

Több esetben állami támogatásokat is igénybe vesznek a foglalkoztatók - például üzem építésére, vagy bővítésére -, hogy versenyképesek maradjanak és fejlődni tudjanak. Emiatt azonban nem kockáztatják meg, hogy feketefoglalkoztatás megállapítása miatt kizárják őket a támogatásokból vagy pályázatokból.

Előfordult, hogy úgy valósult meg a feketefoglalkoztatás, hogy a munkavégzés megkezdése előtt szóban egyszerűsített foglalkoztatásban állapodtak meg a felek, de a foglalkoztatottak bejelentése nem történt meg az ellenőrzés megkezdése előtt. A foglalkoztatók egy része az ellenőrzés megkezdése után egyszerűsített foglalkoztatás keretében ugyan bejelentette az érintett foglalkoztatottakat, de ezen bejelentéseket jogszerű bejelentésként már nem lehet elfogadni.

A munkáltatók a bejelentések megtételének, valamint a munkaidő-nyilvántartás vezetésének elmulasztását általában szándékosan követték el, hiszen az ide vonatkozó szabályokat ismerik. Olyan magyarázatokkal próbálják kimenteni magukat, mint például a könyvelő elfelejtette bejelenteni a munkavállalókat, vagy úgy tudta a munkáltató, hogy a könyvelő már bejelentette a foglalkoztatottakat; a munkaszerződés elkészítése folyamatban van. Volt olyan eset, hogy a foglalkoztatott úgy nyilatkozott, hogy csak az ellenőrzés napján kezdett dolgozni, leplezni próbálva ezzel az esetleg hosszabb ideje fennálló jogsértést.

A foglalkoztatók tudatos jogszabálysértése leginkább a közterhek és a járulékok befizetésének elkerülése céljából történik. A szabálytalanságok okait tekintve a szándékosság mellett esetenként fellelhető a foglalkoztatók részéről a szabályismeret hiánya, valamint a figyelmetlenség, hanyagság is, például a munkaidő-nyilvántartás naprakész vezetésével, vagy a munkaidő-beosztás írásbeli elkészítésével kapcsolatban.

Az egyenlőtlen munkaidő-beosztás alkalmazására vonatkozó előírásokat sok munkáltató nem ismeri, ezért gyakran munkaidőkeret vagy elszámolási időszak nélkül foglalkoztatják a munkavállalókat egyenlőtlen munkaidő-beosztásban. A legjellemzőbb a munkaidő-beosztás írásban történő közlésének elmaradása, vagy annak nem az előírt határidőben való közlése.

A munkaidő-nyilvántartás hiányosságával, illetve hiányában nem csak a munkaidő-adatok nem állapíthatók meg, de nem ellenőrizhető a napi- és heti munkaidőre, a pihenőidőre, a pihenőnapra, a munkaszüneti napon történő munkavégzésre vonatkozó szabályok betartása, és a pótlékfizetés teljesítése sem, így pedig közvetetten a munkavállalók garanciális jogait sértik meg a foglalkoztatók ezzel a magatartással.

3. Tipikus jogsértések

A céllenőrzés során az ágazatban az intézkedések **15 %-át (118 db) a feketefoglalkoztatás adta**, mely a szabálytalansággal érintett munkavállalói létszám **7 %-át (205 fő)** tette ki. Az ellenőrzéssel érintett munkavállalóhoz viszonyítva a feketefoglalkoztatás aránya **3,7 %** volt.

	Feldolgozóipar
Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	5514
Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	205
Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya	3,72%

Vármegyei bontásban tekintve az alábbiak az ellenőrzési tapasztalatok a feketefoglalkoztatás területén:

Összesen	Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya
Komárom-Esztergom	257	49	19,07%
Fejér	109	15	13,76%
Budapest	581	33	5,68%
Tolna	152	8	5,26%
Hajdú-Bihar	197	10	5,08%
Borsod-Abaúj-Zemplén	277	14	5,05%
Veszprém	139	7	5,04%
Pest	83	4	4,82%
Heves	580	25	4,31%
Zala	115	4	3,48%
Bács-Kiskun	175	5	2,86%
Jász-Nagykun-Szolnok	72	2	2,78%
Győr-Moson-Sopron	259	7	2,70%
Somogy	80	2	2,50%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	488	11	2,25%
Csongrád	152	2	1,32%
Nógrád	624	5	0,80%
Békés	363	2	0,55%
Baranya	719	0	0,00%
Vas	92	0	0,00%
Összesen	5514	205	3,72%

A célvizsgálat során a legtöbb esetben, 73 alkalommal a munkaviszony létesítésének, illetve az egyszerűsített foglalkoztatási jogviszony bejelentésének elmulasztása miatt intézkedett a hatóság, amely 141 főt érintett.

Ezek a szabálytalanságok tették ki a „feketefoglalkoztatással” kapcsolatos szabálytalanságok nagyobb részét.

Munkaszerződés nélküli foglalkoztatás 25 esetben, 32 főt érintett, iskolaszövetkezeti munkaviszonyban munkaszerződés nélküli foglalkoztatást (bejelentés mellett) 1 főnél tart fel a hatóság.

Részmunkaidős bejelentés teljes munkaidős foglalkoztatás mellett 4 munkavállalót érintően került megállapításra, színlelt szerződéssel történő foglalkoztatást 5 fő esetében tart fel a hatóság.

Harmadik országbeli állampolgárok szabálytalan foglalkoztatása 14 esetben fordult elő 22 főt érintően.

A célvizsgálat során kiemelt figyelmet fordított a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság a vendégmunkások foglalkoztatására vonatkozó jogszabályok gyakorlati érvényesülésének vizsgálatára.

Jelen célvizsgálat során ellenőrzés alá vont külföldi munkavállalók nemzeti megoszlását tekintve foglalkoztattak orosz, koszovói, kirgiz, albán, indiai, fülöp-szigeteki, szerb, török, illetve román munkavállalókat is.

Bács-Kiskun vármegyében például jelentősen megnőtt a Magyarországgal szomszédos harmadik országbeli, elsősorban ukrán állampolgárok foglalkoztatása, akik általában vagy

ukrán-magyar kettős állampolgárként engedély mentesen, vagy összevont eljárás keretében kiadott munkavégzésre jogosító tartózkodási engedély birtokában végeznek munkát.

Komárom-Esztergom vármegyében is úgy tapasztalta a hatóság, hogy a külföldi munkavállalók száma – kiemelten a feldolgozóiparban – az utóbbi években folyamatosan emelkedett, amelynek lehetséges oka a piacot jellemző munkaerőhiány. Ezzel kapcsolatban pozitív és negatív tapasztalatok is vannak.

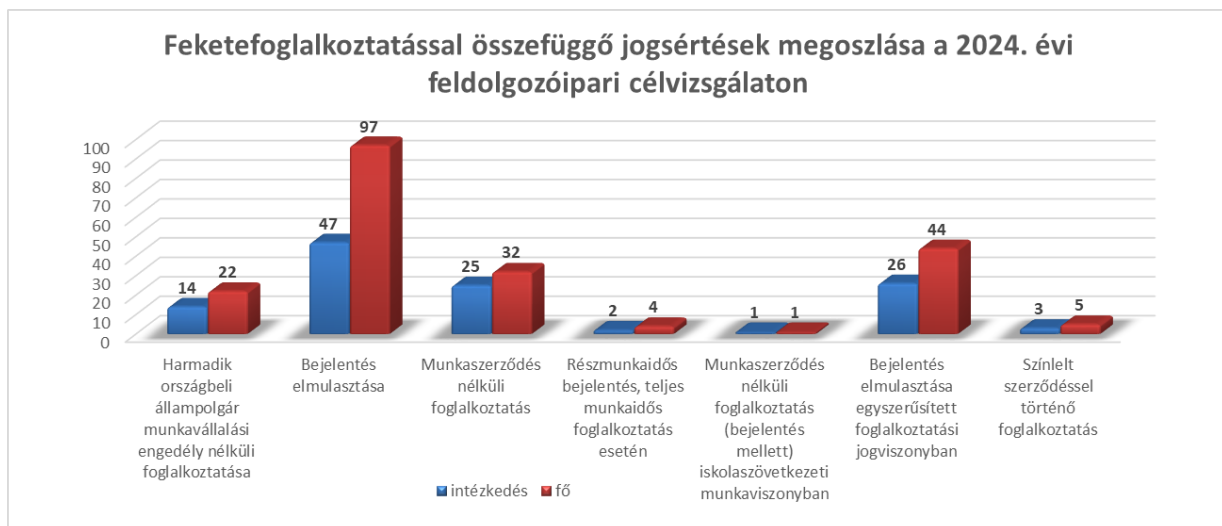
A munkaadók egy része Komárom-Esztergom vármegyében arról nyilatkozott, hogy alapvetően a magyar dolgozók a külföldiekkel szemben előnyt élveznek. A harmadik országbeli munkavállalókat a munkáltatók többsége megbízható munkaerőnek tartja.

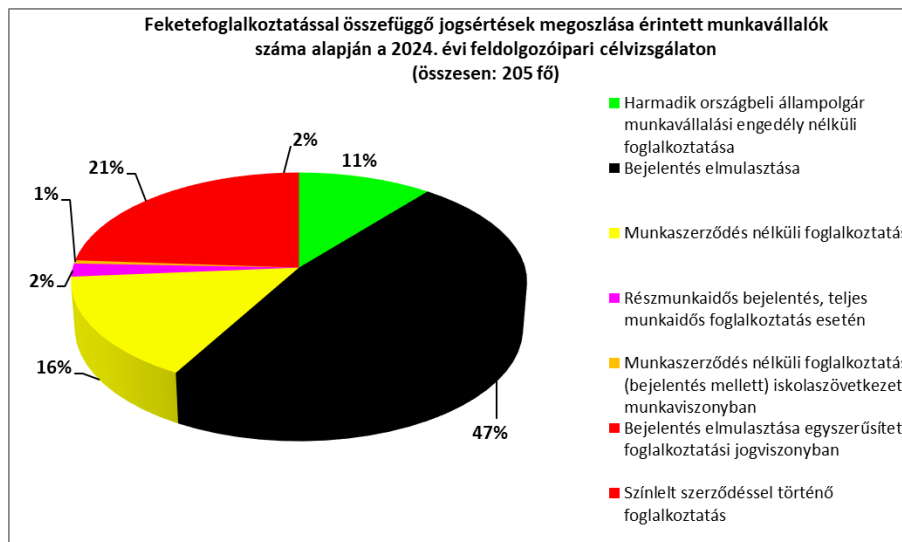
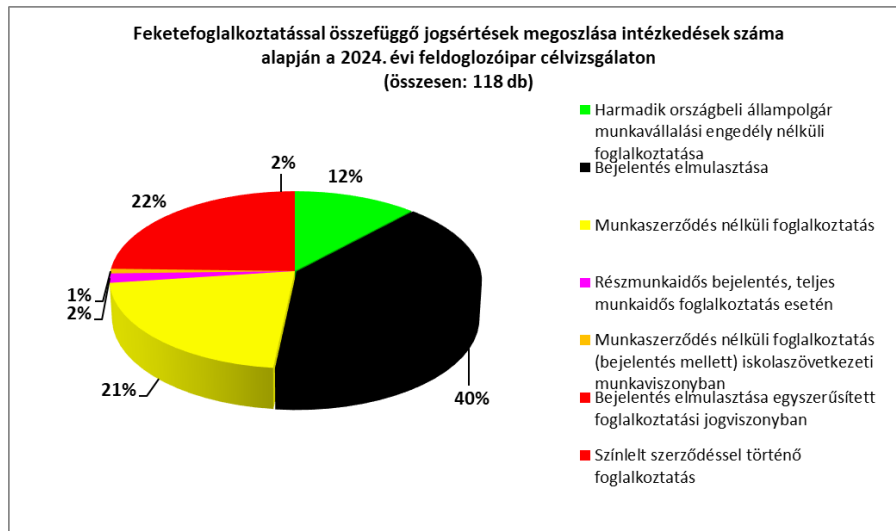
Olyan munkáltatók is voltak, akik arról panaszkodtak, hogy az engedéllyel rendelkező nepáli munkavállalók közül 20 fő egyik pillanatról a másikra továbbállt, vagy, hogy a harmadik országbeli munkavállalók keresőtevékenység végzésére jogosító engedéllyel bejönnek az országba, munkába állnak, majd váratlanul tovább mennek nyugatra.

A foglalkoztatók általában törekednek arra, hogy a harmadik országbeli munkavállalókat is szabályosan foglalkoztassák, azonban mégis előfordul, hogy a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság az ellenőrzése során jogsértést tár fel. A jogsértések elkövetése arra vezethető vissza, hogy a foglalkoztatók nem fordítanak kellő figyelmet a foglalkoztatással kapcsolatos adminisztrációra, a szükséges engedélyek meglétére, beszerzésére vagy hosszabbítására.

A harmadik országbeli állampolgárok szabálytalan foglalkoztatása rendszerint az alábbi formákban fordult elő:

- nem rendelkezett érvényes tartózkodási vagy munkavállalási engedéllyel
- az engedélyben megjelölt munkavégzési helytől eltérő munkahelyen került foglalkoztatásra
- lejárt érvényességű engedéllyel végzett munkát
- érvényes adóhatósági bejelentés hiányában foglalkoztatták.

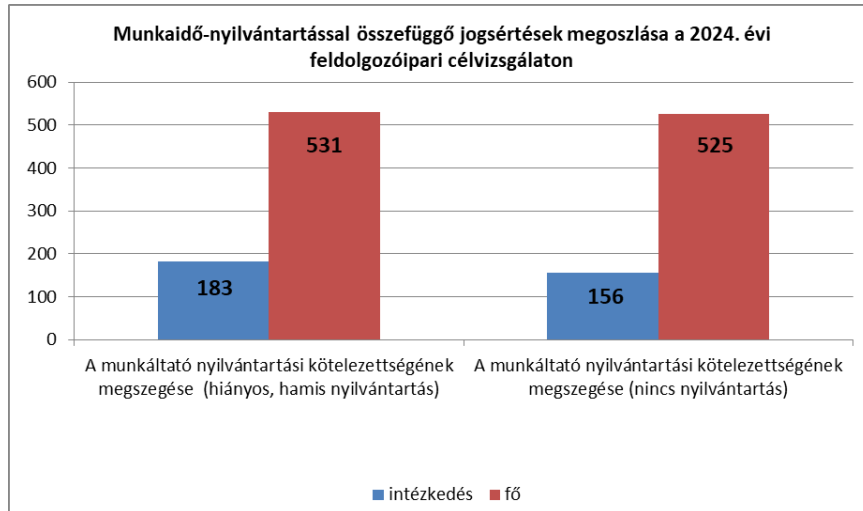

Az intézkedések **43%-a (339 db)** a munkáltatók **munkaidő- nyilvántartási kötelezettségének** megszegésével kapcsolatos szabálytalanságok miatt történt, amely a **munkavállalók 37%-át (1 056 fő)** érintette, így elmondható, hogy **ez a szabálytalanság fordult elő leggyakrabban és érintette a legnagyobb munkavállalói létszámot a célvizsgálat során.**

A hiányos, hamis munkaidő-nyilvántartás és a munkaidő-nyilvántartás nem vezetése hasonló számban fordult elő a vizsgált ágazatban.

A munkaidő-nyilvántartásra vonatkozó szabályok betartása visszatérő problémaként jelentkezik, mert a nyilvántartás pontos, naprakész, szabályszerű vezetésére nem fektetnek kellő hangsúlyt és figyelmet a munkáltatók, illetve a munkaügyi szabályok pontos ismeretének hiánya mellett egyszerű hanyagságnak és figyelmetlenségnek is betudható a nyilvántartás nem vagy nem naprakész vezetése.

A munkaidő-nyilvántartással kapcsolatos jogsértések azonban alkalmasak a munkabérről, munkaidőről, illetve pihenőidőről kapcsolatos szabálytalanságok leplezésére. Abban az esetben, ha csupán egy-két munkanap nem kerül bejegyzésre a munkaidő-nyilvántartásba, úgy szándékosságról alig beszélhetünk, inkább adminisztratív jellegű hiányosságokra vezethető vissza. Az viszont már tudatos jogsértésre utal, ha a nyilvántartás vezetése egy hosszabb időszak vonatkozásában marad el, vagy tartalmaz a valóságnak nem megfelelő adatokat.

A célvizsgálat során a **munkaidővel** kapcsolatos szabálytalanságok az intézkedések **21 %-át (161 db)** tették ki, illetve a munkaidő-nyilvántartás után a második legmagasabb munkavállalói létszámot érintették (**780 fő, 27 %**).

Ezen belül is számottevő a **munkaidő-beosztás hiánya**, mely a munkaidővel kapcsolatos szabálytalanságok 80 %-át (**678 fő**) jelenti.

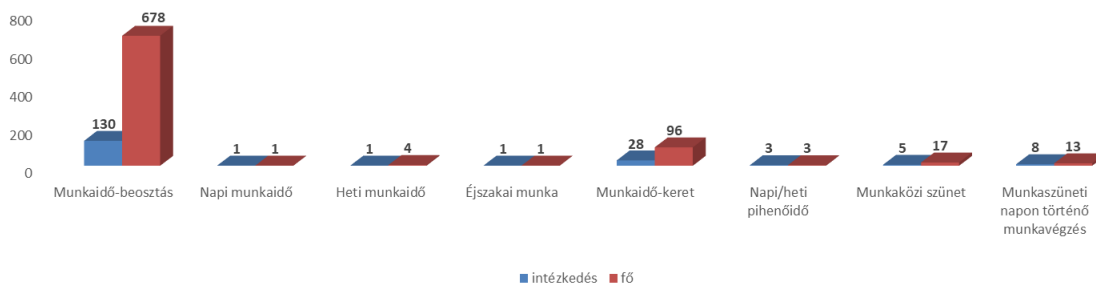
A célvizsgálat során, az ellenőrzött ágazatban kevéssé volt jellemző a napi, heti maximális munkaidő, vagy az éjszakai munka szabályainak megsértése.

A vizsgálatok tapasztalatai szerint a munkáltatók még mindig elégségesnek tartják, ha a munkavállalókkal szóban egyeztetnek a munkaidő-beosztásról és nem tulajdonítanak nagy jelentőséget az írásbeli munkaidő-beosztás elkészítésének. A munkaidő-beosztás nem megfelelő közlése azonban teret enged a munkáltatónak a rendkívüli munkavégzés teljesítésének elfedésére.

További szabálytalanságként jelentkezett a munkaidőkeret tartamáról, annak kezdő- és befejező időpontjáról szóló tájékoztatás elmaradása. Az alkalmazottak foglalkoztatása sok esetben keretjellegű volt (havi időszakot tekintettek elszámolási egységnek), de a munkáltató nem határozta meg a munkaidőkeret jogszabályban rögzített adatait.

Munkaidőkeret alkalmazása esetén jellemző szabálytalanság a munkaidőkeret kezdő és befejező időpontjára, a munkaidőkeretben teljesítendő munkaidő tartamára vonatkozó írásbeli tájékoztatás közlésének elmulasztása, mely ellenőrizhetetlenné teszi a rendkívüli munkavégzést és annak ellentételezését is.

Munkaidővel, pihenőidővel és rendkívüli munkavégzéssel kapcsolatos jogsértések megoszlása a 2024. évi feldolgozóipari célvizsgálaton

Az intézkedések **6 %-a (50 db) munkabérrel** kapcsolatos jogsértések miatt történt, mely **334 munkavállalót** – a jogsértéssel érintett munkavállalók **12 %-át** - érintette.

A legtöbb esetben a munkabér védelmével kapcsolatos szabálytalanságok miatt kellett intézkednie a hatóságnak, itt volt érintve a legmagasabb munkavállalói létszám.

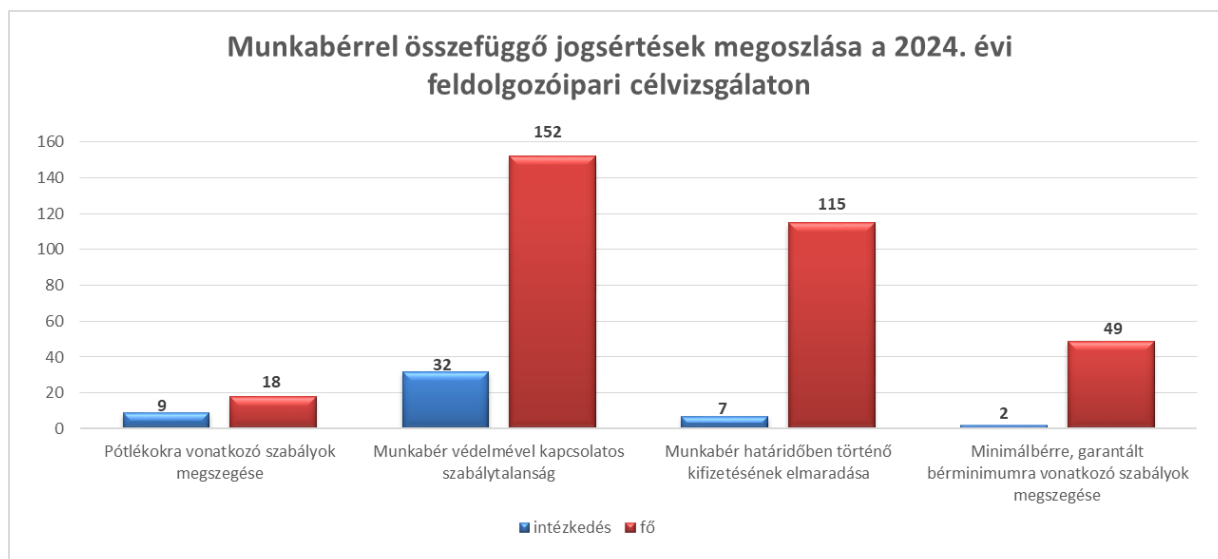
A munkabér védelme körében a legjellemzőbb az volt, hogy a munkáltatók megsértették a bérjegyzékkel kapcsolatos előírásokat, azaz nem adtak határidőben (tárgyhónapot követő hónap 10. napjáig) írásos elszámolást a kifizetett munkaberről, valamint a munkabér készpénzben történő kifizetésével kapcsolatosan is megsértették a szabályokat.

A hatóság tapasztalásai alapján a munkáltatók továbbra sincsenek tisztában azzal a szabályozással, miszerint a munkabér készpénzben történő kifizetése esetén külön írásos megállapodást kell kötni a munkavállalóval a munkabér készpénzben történő kifizetéséről.

Pozitív tapasztalat volt az, hogy a legtöbb ellenőrzés alá vont foglalkoztató a **betöltött munkakörnek megfelelő és jogszabályban rögzített munkabért** (minimálbér, garantált bérminimum) **megfizette** a munkavállalóinak. A célvizsgálat során csupán két foglalkoztatónál állapította meg a hatóság a garantált bérminimumra vonatkozó jogszabály megszegését, azon belül pedig az egyik munkáltatónál érintett magasabb létszámot ez a jogsértés.

A célvizsgálat munkabérékkel kapcsolatos további pozitívuma, hogy a foglalkoztatók túlnyomó része kifizette a munkavállalóknak a jogszabályban meghatározott feltételek teljesülése esetében az éjszakai bérpótlékot, a műszakpótlékot, a munkaszüneti napon történő munkavégzésért járó bérpótlékot és a rendkívüli munkaidő ellenértékét is. Pótlékokkal kapcsolatos jogsértés miatt csekély számú intézkedés történt.

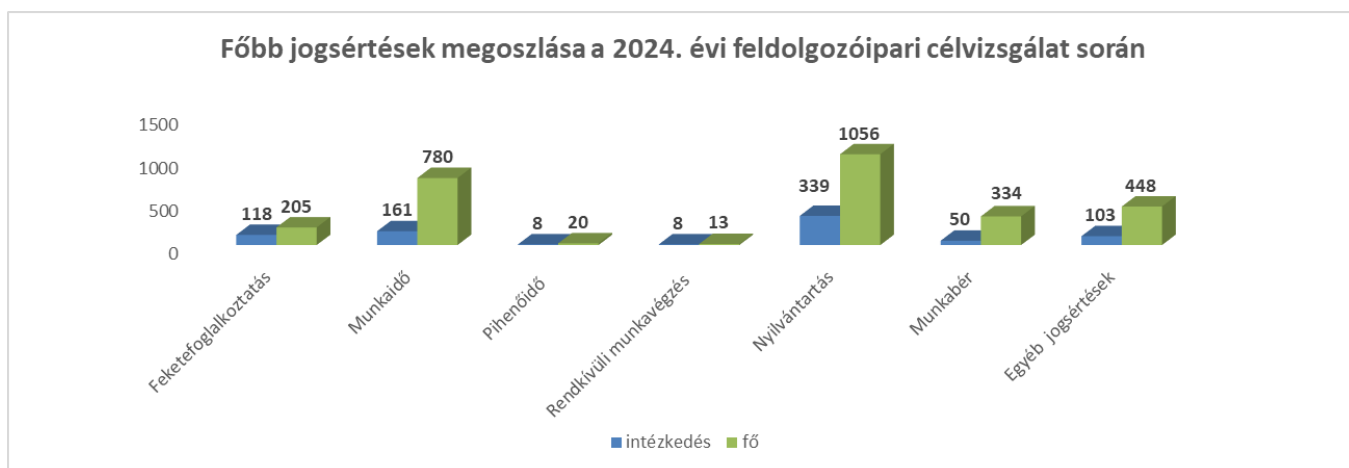
Mindez valószínűleg arra vezethető vissza, a foglalkoztatók az ágazatban jelen lévő munkaerő - és szakemberhiány miatt anyagilag is megbecsülik a munkavállalóikat, mert nem szeretnék, hogy a munkabér alacsony összege vagy a bejelentés hiánya miatt más munkáltatóhoz pártolnának át.

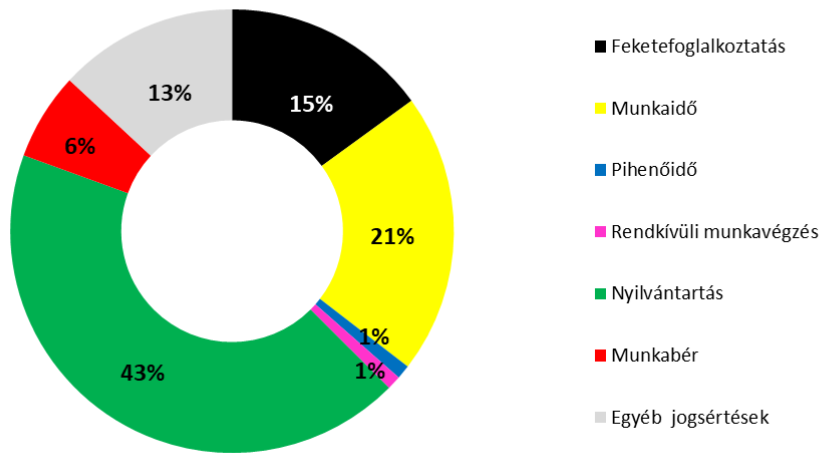
Az „egyéb” jogsértések körében **299 fő** esetében állapította meg a hatóság a **szabadságra** vonatkozó szabályok megszegését.

A foglalkoztatók többsége a szabadságra vonatkozó rendelkezések megsértése miatt arra hivatkozott, hogy az ágazatra általában jellemző munkaerőhiány miatt nem megoldható a munkavállalók hosszabb időre történő „kiesése”, ezért nem volt lehetséges a szabadságot az esedékességének évében, vagyis december 31. napjáig kiadni.

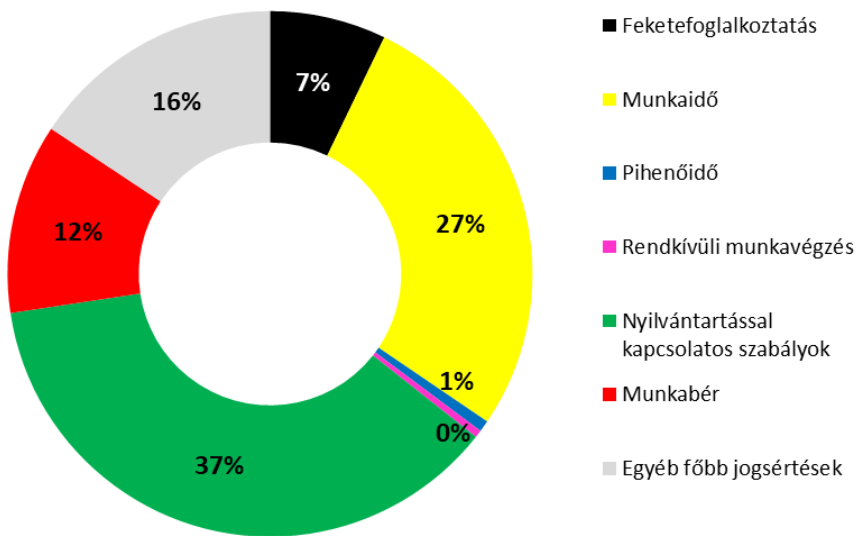
Több foglalkoztató esetében került feltárássra az a jogsértés, miszerint a munkavállalót naptári évenként egy alkalommal, legalább tizennégy egybefüggő napra nem mentesítette a munkáltató a munkavégzési és rendelkezésre állási kötelezettsége alól.

Főbb jogsértések megoszlása intézkedések száma alapján a 2024. évi feldolgozóipari célvizsgálaton
(összesen: 787 db)

Főbb jogsértéssel érintett munkavállalói létszám megoszlása a 2024. évi feldolgozóipari célvizsgálaton
(összesen: 2856 fő)

4. Összegzés

Összességében a feldolgozóipari ágazat területén működő munkáltatók foglalkoztatási gyakorlatának célvizsgálata **vegyes** tapasztalatokkal zárult.

- A foglalkoztatás-felügyeleti hatóság összesen **738** vállalkozás foglalkoztatási gyakorlatát vizsgálta meg a feldolgozóipari célvizsgálat során, amely összesen **5 514** munkavállalót érintett.
Az ellenőrzések a **munkáltatók 71 %-ánál (521 db)** tártak fel a vizsgálatba vont **munkavállalók 41%-át (2 242 fő)** érintő valamilyen **munkaügyi jogsértést**.
- A feketefoglalkoztatás csekély számban ugyan, de előfordul a feldolgozóiparban is, az intézkedések **15 %-át (118 db)** a feketefoglalkoztatás adta, mely a szabálytalansággal érintett munkavállalói létszám **7 %-át (205 fő)** tette ki. Az ellenőrzéssel érintett munkavállalókhöz viszonyítva a **feketefoglalkoztatás aránya 3,7 %** volt.
- A **munkaidő-nyilvántartással** kapcsolatos előírások megsértése fordult elő a **legnagyobb számban**, amely a **legmagasabb munkavállalói érintettséget** is jelentette.
- A **munkaidő-beosztással** kapcsolatos előírások megtartásának figyelmen kívül hagyása az ideai célvizsgálat során **magas** számban jelent meg, a munkaidővel kapcsolatos szabálytalanságok **80 %-át (678 fő)** jelenti.
- A **munkaidő-nyilvántartással és munkaidő-beosztással** kapcsolatos szabálytalanságok száma továbbra is **jelentős**, melyek alkalmasak arra, hogy **elfedjék** az esetleges egyéb szabálytalanságokat is.
- A célvizsgálat során kiemelt figyelmet fordított a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság a **vendégmunkások** foglalkoztatására vonatkozó jogszabályok gyakorlati érvényesülésének vizsgálatára. A jogsértések elkövetése arra vezethető vissza, hogy a foglalkoztatók nem fordítanak kellő figyelmet a foglalkoztatásukkal kapcsolatos adminisztrációra, a szükséges engedélyek meglétére, beszerzésére vagy hosszabbítására.

Összefoglalásként megállapítható, hogy a feldolgozóipar területén megtartott célvizsgálat elősegítette az ellenőrzés alá vont munkáltatók foglalkoztatási gyakorlatának a szabályos foglalkoztatás irányába történő elmozdítását és a munkavállalók garanciális jogainak érvényesítését.

Forrás: a foglalkoztatás-felügyeleti hatóságok jelentései

Melléklet
Példatár

1. Bács-Kiskun vármegyében 2024. április 15. napján foglalkoztatás-felügyeleti helyszíni ellenőrzést tartottak egy gépjárműgyártó üzemben, ahol az ellenőrzés időpontjában összesen 1026 fő foglalkoztatott végzett munkát. A munkavállalók munkaviszony keretében voltak foglalkoztatva, akik közül 91 fő külföldi (ukrán) állampolgár volt. A munkavállalók adóhatósági bejelentése lekérdezésre került a helyszínen, a nyilvántartás alapján a munkavállalók bejelentése megtörtént. A külföldi állampolgárok érvényes munkavállalási és tartózkodási engedéllyel rendelkeztek. A foglalkoztatónál szabálytalanság nem került feltárássra.
2. Baranya vármegyében a hatóság 2024. április 9. napján foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzést tartott egy acélszerkezet gyártó cég telephelyén. A munkáltató a helyszínen több műszakban 21 fő munkavállalót foglalkoztatott. Az ellenőrzés során a rendelkezésre álló dokumentumok és tanúvallomás alapján megállapítható volt, hogy a munkáltató a betanított munkás munkakörben foglalkoztatott munkavállalókkal 2023. évi szabadság kiadásáról az ellenőrzés megkezdéséig külön megállapodást nem kötött, azonban a jogszabály szerint a 14 egybefüggő naptári napra nem biztosította a munkavégzés és rendelkezésre állás alóli mentesülést a munkavállaló részére. Emellett a munkáltató egy fő munkavállaló rendkívüli munkavégzése után járó munkabért, pótlékot nem számolt el.
3. 2024. április 18. napján a Békés vármegyében eljáró munkaügyi ellenőrök hivatalból helyszíni foglalkoztatás-felügyeleti hatósági ellenőrzést tartottak egy pékségében, ahol 1 fő albán állampolgárságú munkavállalót tanúként hallgattak meg, aki a foglalkoztató részére pék munkakörben dolgozott, viszont a foglalkoztató Kft.-hez munkavállalásra jogosító tartózkodási engedéllyel nem rendelkezett. A tanú nyilatkozatában elmondta, hogy érti, beszél, olvasni tudja a magyar nyelvet, mivel 2015. óta Magyarországon él, de írni nehezebben tud magyarul. Elmondta, hogy a helyszíni ellenőrzés megkezdésekor tésztát gyúrt. Elmondta, hogy körülbelül egy hete nyújtotta be a Kft. a kérelmet, hogy ehhez a Kft.-hez kapjon munkavállalási engedélyt. A helyszínen tartózkodott a foglalkoztató ügyvezetője, aki elmondta, hogy a munkavállalója által elmondottak megfelelnek a valóságnak. Elmondta, hogy egy pék segédmunkás munkavállalója kb. egy hete ment el, azóta segít be a pékségbe a tanúként meghallgatott albán állampolgárságú munkavállaló, aki a tészta gyúrásba és a pizza készítésbe szokott besegíteni. Elmondta, hogy a pékségben ő (ügyvezető) a főnök, ő irányít, utasít, ellenőriz mindenkit. Elmondta, hogy a Kft. a helyiséget bérli, de a benne lévő eszközök (kemence, nyújtógép, dagasztó), anyagok (liszt, élesztő) mind a Kft. tulajdonát képezik. Elmondta, hogy egy hete a Kft. könyvelője kérvényezte az albán munkavállaló munkavállalási engedélyének a kiadását a fővárosi bevándorlási hivatalnál. Elmondta, hogy a munkavállalójával magyar nyelven kommunikálnak, munkavállalója jól érti a magyar nyelvet és jól is beszél, olvassa. A hatóság az albán állampolgárságú munkavállalót a további foglalkoztatástól eltiltotta, továbbá megkereséssel élt az idegenrendészeti hatóság felé a további tényállás tisztázásának érdekében. Az ügyben a minimálbér összegének tízszeresét kitevő, tételes összegű munkaügyi bírság kiszabása várható.
4. Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében 2024. április 17-én helyszíni ellenőrzést tartott a hatóság egy Kft. munkáltatójánál, ahol az ellenőrzéskor 17 fő munkavállaló végzett munkát, melyből 2 fő munkaviszony keretében foglalkoztatott munkavállaló tanúként került meghallgatásra. A munkavállalók 2024. február hónaptól – a cég pénzügyi gondjai miatt – tárgyhónapot követő 10-ig nem kapták meg a munkabérüket teljes egészében, csak 100.000.- Ft/fő előleget (1 fő kivételével). A fennmaradó különbözetet a munkáltató még abban a hónapban, de későbbi

időpontban fizette meg a munkavállalóknak, amikor bevétele keletkezett. A helyszíni ellenőrzéskor lefolytatott bizonyítási eljárás során a munkáltató az ügyfélként tett jegyzőkönyvi nyilatkozatban a munkavállalók két részletben történő munkabérfizetését elismerte.

5. Budapesten egy fafeldolgozó üzemben tartott a hatóság ellenőrzést 2024. április 8-án, ahol az ellenőrzés időpontjában 6 fő magyar munkavállaló végzett munkát munkaviszony keretében, adóhatósági bejelentéssel. A helyszíni ellenőrzés során munkaidő-nyilvántartást 2024. április hónapra bemutatni nem tudtak a helyszínen, a tanú és az ügyfél nyilatkozata alapján az még nem került vezetésre. Ennek oka az volt, hogy a munkaidő-nyilvántartás vezetése a művezető feladata, aki 2024. április 01-től a szabadságát töltötte. A tanú és az ügyfél nyilatkozata alapján a munkabérek készpénzben kerülnek megfizetésre, melyről csak szóban állapodtak meg a felek, írásos megállapodás arról nem készült.
6. Csongrád vármegyében a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság 2024. április 10-én foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzést kezdett egy egyéni vállalkozó savanyító üzemében, ahol 10 fő munkavállaló végzett munkát, akik a helyszínen lekérdezett nyilvántartás szerint, munkaviszonyban és egyszerűsített foglalkoztatási jogviszonyban bejelentett alkalmazottak. Az ellenőrzés napján munkát végzett további 3 fő munkavállaló is, akik nem tartózkodtak a munkaterületen, mert árut szállítottak üzletekbe. A helyszínen bemutatott munkaidő-nyilvántartás 4 fő esetében nem volt napra készen vezetve. Az ügy folyamatban van és munkaügyi dokumentumok megtekintésével folytatódik. Pozitívumként említhető, hogy a vármegye egyik kis településén található munkavégzési helyen, ahol kevésbé számítanak hatósági ellenőrzésre, minden munkavállaló bejelentése a jogszabályi előírások szerint megtörtént.
7. Fejér vármegyében 2024. április 15-én lefolytatott helyszíni ellenőrzés során 30 fő munkavállaló végzett munkát, a munkáltató nyilatkozata alapján a munkavállalók írásos munkaszerződés alapján, heti 40, 26, 6 és 4 órás munkaviszonyban, adóhatóság felé történő bejelentéssel végeztek munkát. A munkavállalók hétfőtől-péntekig, négyhavi munkaidő-keretben végeztek munkát, munkaidő-nyilvántartást vezettek, írásos munkaidő-beosztás nem készült részükre. A munkavállalók március havi munkabérüket késve, 2024. április 12. napján kapták meg.
8. Győr-Moson-Sopron vármegyei pozitív tapasztalat, hogy egy háztartási villamos készülék gyártó üzemben 2024. április 9. napján lefolytatott helyszíni foglalkoztatás-felügyeleti hatósági ellenőrzés alapján megállapítást nyert, hogy a foglalkoztató 11 fő operátor munkakörű munkavállalót foglalkoztatott legálisan, írásba foglalt munkaszerződéssel és adóhatósági bejelentéssel. A foglalkoztató a jogszabályban előírt határidőn belül banki utalással kifizette a munkavállalóknak a munkabérekét. A foglalkoztató kifizette a munkavállalóknak az állásidőkre járó alapbérekét és a rendkívüli munkaidőben történő munkavégzésekért a munkabérekét és bérpótlékokat. A foglalkoztató az ellenőrzés által vizsgált időszakban a munkavállalóknak rendszeresen bónuszt fizetett.
9. 2024. április 4-én egy varrodában tartott ellenőrzést a Hajdú-Bihar vármegyei hatóság, amely során munkáltató alkalmazásában az ellenőrzés időpontjában 11 fő munkavállaló végzett munkát a foglalkoztató tevékenységével összefüggő munkakörökben. A foglalkoztatás-felügyeleti hatóság megállapította, hogy a munkáltató öt fő ellenőrzés alá vont munkavállaló esetében a bejelentési kötelezettségének nem tett eleget, továbbá a munkavállalókat írásos munkaszerződés nélkül foglalkoztatta.

10. 2024. április 10-én a Heves vármegyei foglalkoztatás-felügyeleti hatóság egy kerékpár, és mozgássérült-kocsi gyártó Kft.-nél tartott helyszíni ellenőrzést. A Kft. 264 fő munkavállalót foglalkoztat, mindenkit írásbeli munkaszerződéssel, munkaviszony keretében. A 264 főből 2 fő részmunkaidős, a többi munkavállaló teljes munkaidőben végez munkát. 13 fő külföldi állampolgár, melyből 9 fő harmadik országbeli állampolgárságú. Nyugdíjas munkavállalót nem alkalmaznak. Irodai munkavállaló 45 fő, 219 fő a fizikai állomány.
A Kft. a fizikai állomány döntő többségét 1 éves, tárgy év január 1. napjától december 31. napjáig tartó határozott idejű munkaszerződéssel foglalkoztatja úgy, hogy az év első munkanapján bejelentik a munkavállaló adott évi január 1. napi jogviszony kezdetét és pár nap múlva a határozott idő végét, adott év december 31. napját. Az ellenőrzés jelenlegi szakaszában megállapítást nyert, hogy a Kft. 18 fő munkavállaló jogviszonyának végét - akik azonban 2024. január 1. napjától ismét 1 év határozott idejű munkaszerződéssel kerültek továbbfoglalkoztatásra - a fent leírtak szerint 2023. december 31. napjával bejelentette, azonban a 2024. január 1. napi jogviszony kezdetek nem kerültek bejelentésre, így a munkavállalókat a munkáltató a helyszíni ellenőrzés megkezdéséig jogviszonyaik bejelentése nélkül, de határozott idejű írásbeli munkaszerződéssel foglalkoztatta. A bemutatott adatlapok és pótlapok szerint a munkáltató - vélhetően figyelmetlenségéből - a jogviszony adatainál új adatként nem 2024.01.01-et, hanem 2023.01.01-et adott meg.
11. A Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei foglalkoztatás-felügyeleti hatóság 2024. április 9. napján egy cukrászdában foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzést tartott. A Kft. munkáltató nyolc fő munkavállalót foglalkoztatott a cukrászdában írásba foglalt munkaszerződéssel heti 40 órában. Bizonyítást nyert, hogy 2 fő cukrász munkakörben alkalmazott munkavállalója vonatkozásában az ellenőrzés megkezdéséig a 2024. március 15. napján, munkaszüneti napon teljesített munkavégzésért járó bérpótlékot nem fizette meg. A munkabér kifizetésére a munkaszerződésben rögzített tárgyhót követő hó 8. napjáig szokott sor kerülni. A helyszínen tartózkodó ügyfél képviselője nyilatkozata szerint, az elmaradt bérpótlék megfizetéséről gondoskodni fog.
12. Komárom-Esztergom vármegyében 2024. április 2. napján ellenőrzés alá vont pékségben, pék munkakörben 2 fő koszovói állampolgár, valamint 1 fő eladó magyar állampolgár dolgozott. A foglalkoztatás munkaviszony keretében történt. Bemutatásra kerültek a tartózkodási engedélyek, útlevelek, tárgyhavi munkaidő-nyilvántartás, mely alapján megállapítást nyert, hogy a Kft. munkáltató 2 fő munkavállalója érvényes munkavállalási engedéllyel, illetve az idegenrendészeti hatóság által a harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló törvényben meghatározott összevont kérelmezési eljárás alapján kiadott tartózkodási engedéllyel az ellenőrzés időpontjában nem rendelkezett. Engedélyük érvényessége 2024. március 07. napon lejárt. Elmondásuk szerint az engedély hosszabbításra a kérelmet beadták, folyamatban van. Ideiglenes tartózkodási engedéllyel nem rendelkeztek.
Megállapítást nyert továbbá, hogy a munkaviszonyban foglalkoztatott munkavállalók részére a munkaidő-beosztást nem közölték írásban. Egyenlőtlen munkarendben dolgoztak, munkaidejük a délelőtti műszakban 05:00-13:00 óráig, délutáni műszakban 13:00-21:00 óráig tartott.
13. A Nógrád vármegyei munkaügyi felügyelők 2024. április 11. napján helyszíni foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzést folytattak le egy Kft. munkáltatónál, a helyszínen 3 fő munkavállalót hallgattak meg tanúként. A munkavállalók munkaviszony keretében voltak foglalkoztatva grinding mérnök technikus, MIM supervisor, valamint pénzügyi és HR vezető munkakörben, teljes munkaidőben. A MIM supervisor munkakörben foglalkoztatott munkavállaló általános

munkarend szerint volt foglalkoztatva egyműszakos munkarendben és a feladata a keverőház, fröccsöntőház és a kemencénél dolgozó munkavállalók munkájának a szervezése, irányítása. Az ő területén 2 fő indai állampolgárságú munkavállaló dolgozott a kemencénél. A grinding mérnök technikus munkakörben dolgozó munkavállaló elmondta, hogy az általános munkarend szerint volt foglalkoztatva kétműszakos munkarendben. Az ő területén 4 fő indiai állampolgár dolgozott CNC technikus munkakörben. Mindkét munkavállaló munkaidő-nyilvántartásán előre rögzítésre került az aznapi munkavégzésük befejező időpontja. A Kft. pénzügyi és HR vezetője elmondta, hogy összesen 8 fő indiai harmadik országbeli állampolgár dolgozott a társaságnál, 4 fő kemence technikus, 2 fő CNC technikus és 1-1 fő akira operátor és keverő technikus, akik állandó délelőtti munkarendben dolgoznak hétfőtől péntekig 06:00-tól 14:00-ig. A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítást nyert, hogy a munkáltató munkaidő-nyilvántartásra vonatkozó előírásokat sértett meg.

14. Az eljáró Pest vármegyei munkaügyi szakügyintézők 2024. április 4-én foglalkoztatás-felügyeleti hatósági ellenőrzést tartottak egy pékségben, ahol 2 fő munkavállalót tanúként hallgattak meg. A helyszínen jelenléti ívet bemutatni nem tudtak a munkavállalók, arra munkaidő adatot nem rögzítettek, nem írtak alá. A munkavállalók a munkaidő-beosztást a kollégákkal és a munkáltatóval szóban egyeztetik, munkaidő-beosztás írásban nem készül. A munkáltató 1 fő munkavállaló esetében bejelentési kötelezettségének nem tett eleget.
15. 2024. április 8. napján Somogy vármegyében helyszíni ellenőrzést tartott a hatóság egy borászatban, melynek során két fő munkavállalót (egy fő magyar és egy fő grúz állampolgár) hallgattak meg tanúként. A magyar állampolgárságú munkavállaló - tanúvallomása alapján - 2022. december 01. napjától írásba foglalt munkaszerződés alapján, borászati pincemunkás munkakörben, 557.300.- forint összegű havibérért végzett munkát a Kft. munkáltató alkalmazásában, hétfőtől péntekig, 07:00 óra és 15:30 óra közötti időtartamban, 30 perc munkaközi szünet biztosításával.
A grúz állampolgárságú munkavállaló - tanúvallomása alapján - 2024. március 25. napjától írásba foglalt munkaszerződés alapján végzett munkát a Kft. alkalmazásában, hétfőtől péntekig terjedő időszakban, 07:00 óra és 15:30 óra közötti időtartamban, 30 perc munkaközi szünet biztosításával, borászati pincemunkás munkakörben, 750.000.- forint összegű havibér ellenében. A nyilvántartása adatai alapján a magyar állampolgárságú munkavállaló munkaviszonya rendezett, azonban a grúz állampolgárságú munkavállaló bejelentése nem történt meg szabályosan.
16. 2024. április 3. napján egy Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében található könnyűfém csomagoló gyártó üzemben helyszíni ellenőrzést tartott a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság.
Az ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy egy fő munkavállaló a 2024. március 21. napon egyszerűsített foglalkoztatás keretében, betanított munkás munkakörben, szóbeli megállapodás alapján, 12.000.-Ft/nap munkabér ellenében, 06.00-tól 14.00-ig tartó munkaidőben dolgozott a foglalkoztató alkalmazásában. A nyilvántartások adatai alapján megállapítást nyert, hogy a helyszíni ellenőrzés megkezdésének időpontjáig (2024. 04. 03. 12 óra 45 perc) a foglalkoztatott adatait a nyilvántartás nem tartalmazta. A foglalkoztató utólagosan visszamenőleg 30 napra megtette a bejelentést, valamint ezen időszakra a munkaszerződést is írásba foglalta, mely dokumentumokat a hatóság részére eljuttatta.
17. Tolna vármegyében 2024. április 11. napján foglalkoztatás-felügyeleti hatósági ellenőrzés lefolytatására került sor egy pékségben. Az ellenőrzés során a hatóság megállapította, hogy a foglalkoztató 2 fő foglalkoztatott vonatkozásában nem tett eleget a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően a munkaidő-nyilvántartás vezetésére vonatkozó

kötelezettségének, 11 főt érintően megsértette a munkaidő-beosztás készítésére és közlésére vonatkozó jogszabályi előírásokat; 1 fő vonatkozásában megsértette a munkabér védelmére vonatkozó rendelkezéseket, valamint 7 főt érintően nem a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő határidőben tett eleget az illetékes állami adóhatóság felé fennálló bejelentési kötelezettségének.

18. Foglalkoztatás-felügyeleti hatósági ellenőrzést kezdtek a Vas vármegyei munkaügyi felügyelők 2024. április 2. napján egy szikvíz gyártó üzemben. Az ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy a munkáltató 1 fő - írásba foglalt munkaszerződéssel és bejelentéssel, töltő munkakörben foglalkoztatott - munkavállalót érintően követett el jogsértést: a tárgyhavi munkaidő-nyilvántartást nem vezette naprakészen, a munkaidő-beosztást nem közölte írásban, valamint nem tett eleget a munkaviszony létesítésével összefüggő írásbeli tájékoztatási kötelezettségének.
19. 2024. április 10-én helyszíni foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzést tartott a Veszprém vármegyei hatóság egy cukrásztermék készítésével foglalkozó egyéni vállalkozó foglalkoztatónál. A foglalkoztató az ellenőrzés megkezdésekor 4 főt alkalmazott munkaviszonyban, adóhatósági bejelentéssel, teljes munkaidőben. A műhelyrészben 3 fő cukrász munkakörű munkavállaló cukrászati termékeket állított elő, 1 fő pedig elől értékesítette azokat. A munkavállalók által bemutatott tárgyhavi munkaidő-nyilvántartás mind a 4 főre hiányos volt. A tanúként meghallgatott munkavállaló nyilatkozata szerint a munkaidő beosztása kizárólag szóban közölt, azaz egymás között beszéltek meg azt a foglalkoztatottak. A bejelentési adatok lekérésekor megállapítást nyert, hogy 2 fő munkaviszonyának a bejelentése késedelmesen történt meg. Az ellenőrzés során megállapította a hatóság, hogy a munkáltató az alábbi jogsértéseket követte el:
- késedelmes adóhatósági bejelentés 2 fő esetében,
 - a munkaidő-nyilvántartás vezetésével kapcsolatos jogsértés (hiányos) 4 főre,
 - a munkaidő-beosztás vezetésének hiánya 4 főre,
 - a munkaberről szóló írásos tájékoztatásra vonatkozó jogsértés 4 főre,
 - a 2023-as és 2024-es szabadság-nyilvántartás vezetésére vonatkozó jogsértés 4 főre.
20. 2024. április 11. napján a Zala vármegyei foglalkoztatás-felügyeleti hatóság ellenőrzést folytatott le egy édességgyár területén, ahol 16 fő foglalkoztatott végzett munkát a foglalkoztató megbízásából, írásba foglalt munkaszerződéssel, és adóhatósági bejelentéssel. Egy fő foglalkoztatott MEÓS munkakörben végzett munkát, bruttó 500.000,- Ft/hó munkabér ellenében, aki úgy nyilatkozott, hogy a MEÓS munkakör mellett a nappali gyártási folyamatokban is részt vesz, munkaidő-nyilvántartást vezetnek, munkabérüket minden tárgyhót követő 10-ig a foglalkoztató kifizeti. A foglalkoztatás-felügyeleti hatósági helyszíni ellenőrzésen a 2024. április havi munkaidő-nyilvántartást a hatóság részére bemutatták, amin látható, hogy a foglalkoztatott 2024.04.02-től az ellenőrzés napjáig, mindennap munkát végzett pihenőnap nélkül. A foglalkoztató nem tartotta be a heti pihenőnapra vonatkozó jogszabályi előírásokat.